

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 27. novembrī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Ineta Ziemele un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 163/2018), kuru iesniegusi [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 140. panta ceturto daļu, ciktāl tā liedz izpildīt spriedumu tā labprātīgās izpildes termiņā un Ministru kabineta 2012. gada 26. jūnija noteikumu Nr. 451 “Noteikumi par zvērinātu tiesu izpildītāju amata atlīdzības taksēm” (turpmāk – Noteikumi Nr. 451) 3. un 5. punktu, ciktāl tie ļauj ieturēt atlīdzību no prasības, kas tikusi nodrošināta (turpmāk arī – apstrīdētās normas), par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) ievada ceturtais rindkopas pirmajam teikumam un 91. pantam.

2. Civilprocesa likuma 140. panta ceturtais daļa paredz, ka lietās, kurās prasības priekšmets ir naudas prasījums, atbildētājs var iemaksāt nodrošinātās prasības summu tiesu izpildītāja depozīta kontā. Iesniegumā tiesu izpildītājam atbildētājs norāda, kādā lietā piemērotā prasības nodrošinājuma līdzekļa aizstāšanai šī summa tiek iemaksāta, kā arī iesniedz tiesu izpildītājam attiecīgā lēmuma par prasības nodrošināšanu norakstu. Tiesa vai tiesnesis, pamatojoties uz tiesu izpildītāja izsniegtu apliecinājumu

par summas iemaksu depozīta kontā, aizstāj pieņemto prasības nodrošinājuma līdzekli ar iemaksāto naudas līdzekļu apķīlājumu. Apķīlātās kustamās mantas aizstāšana ar naudu, iemaksājot nodrošinātās prasības summu tiesu izpildītāja depozīta kontā, uzskatāma par prasības nodrošinājuma līdzekļa aizstāšanu.

Savukārt Noteikumu Nr. 451 3. punkts noteic zvērināta tiesu izpildītāja amata atlīdzības apmēru, bet šo noteikumu 5. punkts regulē zvērināta tiesu izpildītāja atlīdzības procentu apmēru no atgūtās summas.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Savukārt saskaņā ar šā panta 3. punktu tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka zvērināta tiesu izpildītāja lietvedībā ir tiesas izdots izpildraksts par parāda piedziņu no Pieteikuma iesniedzējas. Pieteikumā norādīts, ka zvērināts tiesu izpildītājs, citstarp pamatojoties arī uz apstrīdētajām normām, ir prettiesiski ieturējis atlīdzību no viņas jau samaksātā prasības nodrošinājuma, kas atrodas tiesu izpildītāja norēķinu kontā. Pieteikuma

iesniedzēja uzskata, ka tādējādi ir pārkāptas viņai Satversmes 91. pantā noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Pieteikuma iesniedzēja apstrīd Civilprocesa likuma un Noteikumu Nr. 451 normu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Satversmes tiesas praksē ir atzīts, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku normatīvo aktu normas, kas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 75/2008*).

No pieteikuma ir gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētās normas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus un to konstitucionalitātes izvērtēšana vienas lietas ietvaros varētu veicināt lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Proti, viņa tiesā iesniedza sūdzību par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību izpildu lietā. Savukārt rajona tiesas lēmums tika pārsūdzēts apgabaltiesā, jo par to blakus sūdzību iesniedza zvērinātais tiesu izpildītājs.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmais teikums noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no dienas, kad Rīgas apgabaltiesas Civiltiesu tiesas kolēģija pieņēma lēmumu noraidīt

zvērīnāta tiesu izpildītāja iesniegto blakus sūdzību par rajona tiesas lēmumu, tas ir, – no 2018. gada 27. jūlija. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2018. gada 29. oktobrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda tā juridiskais pamatojums. Satversmes tiesas likuma izpratnē ar juridisko pamatojumu saprot juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdēto normu neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas nepamatoti ļauj uzsākt sprieduma piespiedu izpildi arī tādā gadījumā, kad prasītāja prasījums jau ir ticis nodrošināts un zvērīnātā tiesu izpildītāja norēķinu kontā jau atrodas visi nepieciešamie finanšu līdzekļi sprieduma izpildei. Līdz ar to apstrīdētās normas esot neatbilstošas Satversmes 91. pantam un Satversmes ievada ceturtās rindkopas pirmajam teikumam, kas paredz, ka Latvija kā demokrātiska, tiesiska, sociāli atbildīga un nacionāla valsts balstās uz cilvēka cieņu un brīvību, atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības.

8.1. Satversmes 91. pantā ir ietverti divi savstarpēji cieši saistīti principi: vienlīdzības princips – panta pirmajā teikumā – un diskriminācijas aizlieguma princips – otrajā teikumā (*sk. Satversmes tiesas 2005. gada 14. septembra sprieduma lietā Nr. 2005-02-0106 9.3. punktu*).

Pamatojot pamattiesību ierobežojuma neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, pieteikumā jānorāda: 1) vai un kuras personas (personu grupas) atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos; 2) vai apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi; 3) vai atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (*sal. ar Satversmes tiesas 2011. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 2010-69-01 10. punktu*). Lai izvērtētu atšķirīgās attieksmes atbilstību samērīguma principam, jānoskaidro, vai likumdevēja lietotie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar citiem, personas tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; vai likumdevēja rīcība ir atbilstoša, proti, vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par personas tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2014. gada 13. jūnija sprieduma lietā Nr. 2014-02-01 14. punktu*).

Savukārt diskriminācijas aizlieguma princips papildina, precizē un palīdz piemērot vienlīdzības principu konkrētās situācijās. Diskriminācijas aizlieguma principa mērķis ir izskaust atšķirīgu attieksmi, kas balstīta uz kādu nepieļaujamu kritēriju (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2018. gada 29. jūnija sprieduma lietā Nr. 2017-28-0306 9. punktu*). Šādi kritēriji ir, piemēram, dzimums, rase, nacionālā piederība, reliģiskā pārliecība, piederība pie noteiktas sociālās grupas (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2007-25-01 7.1. punktu*). Tāpēc, pamatojot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta otrajam teikumam, pieteikumā jāpamato, ka atšķirīgā attieksme ir balstīta uz kādu no aizliegtajiem kritērijiem.

Pieteikumā nav norādīts, vai un kuras personu grupas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos, vai apstrīdētās normas paredz atšķirīgu attieksmi starp šīm personu grupām, vai atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips. Tāpat pieteikumā nav pamatots tas, ka apstrīdētās normas paredzētu atšķirīgu attieksmi, balstītu uz kādu no Satversmes 91. panta otrajā teikumā ietvertiem aizliegtajiem kritērijiem.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdēto normu atbilstības izvērtēšanu Satversmes 91. pantam, neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

8.2. Pieteikumā arī ietverts prasījums izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes ievada ceturtnās rindkopas pirmajam teikumam. Tomēr pieteikumā nav ietverts juridiskais pamatojums tam, kādēļ apstrīdētās normas būtu uzskatāmas par neatbilstošām šīm Satversmes normām.

Līdz ar to arī pieteikums par apstrīdēto normu atbilstības izvērtēšanu Satversmes ievada ceturtnās rindkopas pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 163/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš